

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Att: Eilif Brodtkorb

Svar på høring av revisjonsdokument for Hjartdølautbyggingen.

Fylkesmannen er ikke enig i konklusjonen til Skagerak kraft hvor det framgår at «det ikke er erfart skader eller ulemper knyttet til biologisk mangfold eller miljø for øvrig og at de miljømessige endringer som reguleringene medførte har vært relativt stabile i hele konsesjonsperioden og således har naturen i videste form tilpasset seg de endringer reguleringene medførte». Vi mener forhold knyttet til biologisk mangfold og vurdering av modifiserte vannforekomster ikke er redegjort for i tilstrekkelig grad.

NVE har i brev 31.08.2012 vedtatt at vilkåra for Hjartdalsutbyggingen skal revideres. Følgende konsesjoner er omfattet av revisjonen.

- Kgl.res. av 12.2.1952: regulering av Bonsvatn, Vindsjøen, Kovvatn, Skjesvatn, Breivatn og Mykkelstulvatn
- Kgl.res. av 29.7.1955: Overføring av øvre del av Skorva og Vesleåi til driftstunnelen
- Kgl.res. av 31.5.1957: Overføring av Heiåi i Åmotsdal til Skjesvatn i Hjardalsvassdraget

Reguleringsområdet for utbyggingen av Hjartdal-/Tuddalutbyggingen ligger i Hjartdal og Seljord kommuner i Telemark fylke.

Vassdraget ble bygd ut på slutten av 1950-tallet og Hjartdøla kraftverk ble satt i drift i 1958.

Vi har vurdert revisjonsdokumentet og mener at dette har vesentlige mangler knyttet til vurderinger av naturmangfold og vannmiljø.

Naturmangfold

Da konsesjon til Hjartdølautbyggingen ble gitt i 1952-1957 fantes det lite eller ingen kunnskap om hva slags naturmangfold som ville bli berørt av utbyggingene. Heller ikke i dag finnes det kunnskap om dette, jfr kap 8.4 i revisjonsdokumentet som sier at Skagerak Kraft ikke har «erfart skader eller ulemper knyttet til biologisk mangfold eller miljø for øvrig. Slike forhold har heller ikke vært problematisert fra kommunenes side. De miljømessige endringer som reguleringene medførte har

vært relativt stabile i hele konsesjonsperioden og således har naturen i videste form tilpasset seg de endringer reguleringene medførte». Fylkesmannen mener at dette er en sterkt forenklet analyse som ikke er beslutningsrelevant. Dersom konsesjon gis med uendrede vilkår, f eks knyttet til minstevassføring, er det en betydelig risiko for at vedtaket kan komme i konflikt med forvaltningsmålene for arter og naturtyper jfr Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5.

Viktige naturkvaliteter knyttet til selve vassdragene, f eks fuktighetsavhengige arter av lav og mose, har trolig fått en betydelig svekket tilstand etter reguleringen. Som følge av restvannføring mm kan det likevel tenkes at en del slike forekomster kan ha overlevd. Dersom den ufordelaktige tilstanden vedvarer er det imidlertid sannsynlig at disse vil dø helt ut – utbyggingene har en såkalt «utdøingsgjeld». Det bør utredes om slike forekomster fortsatt finnes i området.

Vi vil påpeke at forhold knyttet til sårbare arter ikke er utredet. Vi nevner her leveforhold for elvemusling, laks, storørret og ål i vassdraget nedstrøms Hjartsjø. Vi mener at forhold knyttet til laks og storørret i Heddøla må utredes bedre knyttet opp mot reguleringen.

Vi har registrert krav framsatt fra Norges Jeger og fiskerforbund om vurdering knyttet til anadrom strekning i Heddøla.

Videre er det et stort behov for utredninger av mulige restaureringsforekomster bl.a. av fosserøyksoner og bekkekløfter, og vurdering av mulighetene for naturlig re-etablering av truede arter av lav, mose og annet truet artsmangfold som i dag kan ha restforekomster innenfor mulig spredningsavstand.

Revisjonsdokumentet mangler vurdering av vannforekomster i reguleringsområdet. Vi mener det må framkomme en fullstendig oversikt over vannforekomster som er satt i risiko for ikke å oppnå god tilstand innen 2021 (ref. Vannforskriften og Regional plan for Vannforvaltningen i Vest-Viken 2016-2021.) Vi er også av den oppfatning at det må framlegges en analyse av vannforekomster i risiko og en vurdering av adekvate tiltak for å bedre miljøsituasjonen der dette er mulig uten for store krafttap.

I henhold til Naturmangfoldloven §10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut i fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Vi mener dette ikke er tilstrekkelig utredet.

Vi viser ellers til vedtak i Hjartdal kommune hvor forhold knyttet til regulering av magasiner blir tatt opp. Kommunen krever i sitt vedtak at manøvreringsreglementet blir endra. Det vil i denne sammenheng være avgjørende for beslutningen at man kjenner til mulige negative effekter for naturmangfoldet relatert til manøvreringen av magasinene.

Krav om økt minstevassføring bør vurderes som tiltak for å bedre den økologiske tilstanden for berørte vassdrag, og for å bedre tilstanden for vassdragstilknyttede, truede naturtyper og arter i området.

Fylkesmannen er kjent med NVE sin innstilling når det gjelder søknad om Sauland kraftverk AS. Vi mener det må gjøres en totalvurdering av sammenhengene mellom fornyelse av revisjonen knyttet til Hjartdalsutbyggingen og innstillingen til vilkår som er satt for Sauland kraftverk.

Med hilsen

Hans Bakke
Miljøverndirektør

Arne Kjellsen
senioringeniør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrif